

32009R0714

14.8.2009.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 211/15

UREDBA (EZ) br. 714/2009 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 13. srpnja 2009.****o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1228/2003****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Cilj je unutarnjeg tržišta električne energije, koje se postupno uvodi od 1999. godine, osiguravanje stvarnog izbora svim potrošačima u Zajednici, bili oni građani ili poduzeća, novih poslovnih mogućnosti i više prekogranične trgovine, kako bi se postigla veća učinkovitost, konkurentne cijene i viši standardi usluge te doprinijelo sigurnosti opskrbe i održivosti.
- (2) Direktiva 2003/54/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije ⁽⁴⁾ i Uredba (EZ) br. 1228/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije ⁽⁵⁾ znatno su doprinijele oblikovanju takvog unutarnjeg tržišta električne energije.
- (3) Međutim, trenutačno u Zajednici postoje prepreke prodaji električne energije pod jednakim uvjetima, bez diskriminacije ili nepovoljnog položaja. Posebno još ne postoji nediskriminacijski pristup mreži i jednako učinkovita razina regulatornog nadzora u svakoj državi članici te još uvijek postoje izolirana tržišta.

⁽¹⁾ SL C 211, 19.8.2008., str. 23.⁽²⁾ SL C 172, 5.7.2008., str. 55.⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 18. lipnja 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 9. siječnja 2009. (SL C 75 E, 31.3.2009., str. 1.) i Stajalište Europskog parlamenta od 22. travnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu). Odluka vijeća od 25. lipnja 2009.⁽⁴⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 37.⁽⁵⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 1.

(4) U komunikaciji Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Energetska politika za Europu” naglašena je važnost dovršenja unutarnjeg tržišta električne energije i stvaranja ravnopravnih tržišnih pravila za sva elektroenergetska poduzeća u Zajednici. Komunikacije Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Izgledi za unutarnje tržište plina i električne energije” i „Istraživanje europskog sektora plina i električne energije na temelju članka 17. Uredbe (EZ) br. 1/2003 (konačno izvješće)” pokazale su da postojeća pravila i mjere ne osiguravaju potreban okvir ni oblikovanje interkonekcijskih kapaciteta za postizanje cilja dobro funkcionirajućeg, učinkovitog i otvorenog unutarnjeg tržišta.

(5) Povrh temeljite provedbe postojećeg regulatornog okvira, trebalo bi u skladu s navedenim komunikacijama prilagoditi regulatorni okvir za unutarnje tržište električne energije naveden u Uredbi (EZ) br. 1228/2003.

(6) Posebno je potrebna povećana suradnja i koordinacija među operatorima prijenosnih sustava kako bi se oblikovali kodovi mreže za osiguravanje i upravljanje učinkovitim i transparentnim pristupom prijenosnim mrežama preko granica te kako bi se osiguralo koordinirano i dovoljno dalekovidno planiranje i dobar tehnički razvoj prijenosnog sustava u Zajednici, uključujući oblikovanje interkonekcijskih kapaciteta, s odgovarajućim poštovanjem zaštite okoliša. Ti bi kodovi mreže trebali biti u skladu s okvirnim smjernicama, koje su po prirodi neobvezujuće (okvirne smjernice) i koje je razvila Agencija za suradnju energetske regulatora osnovana Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetske regulatora ⁽⁶⁾ (Agencija). Agencija bi trebala imati ulogu pri pregledavanju, na temelju činjeničnog stanja, nacрта kodova mreže, uključujući njihovu usklađenost s okvirnim smjernicama, i trebalo bi joj biti omogućeno da ih preporuči za donošenje Komisiji. Agencija bi trebala ocijeniti predložene izmjene kodova mreže i trebalo bi joj biti omogućeno da ih preporuči za donošenje Komisiji. Operatori prijenosnih sustava trebali bi upravljati svojim mrežama u skladu s navedenim kodovima mreže.

(7) Kako bi se osiguralo optimalno upravljanje mrežom za prijenos električne energije i omogućilo prekogranično trgovanje i opskrba električnom energijom u Zajednici,

⁽⁶⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 1.

- trebalo bi osnovati Europsku mrežu operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO za električnu energiju). Zadaci ENTSO-a za električnu energiju trebali bi se izvršavati u skladu s pravilima Zajednice o tržišnom natjecanju, koja se i dalje primjenjuju na odluke ENTSO-a za električnu energiju. Zadaci ENTSO-a za električnu energiju trebali bi biti jasno definirani, a njegove radne metode trebale bi osigurati učinkovitost, transparentnost i reprezentativnost ENTSO-a za električnu energiju. Kodovi mreže koje pripremi ENTSO za električnu energiju nisu namijenjeni da zamijene potrebne nacionalne kodove mreže za pitanja koja nisu prekogranična. S obzirom na to da se učinkovitiji napredak može postići kroz pristup na regionalnoj razini, operatori prijenosnih sustava trebali bi uspostaviti regionalne strukture unutar cjelokupne strukture suradnje, istodobno osiguravajući da su rezultati na regionalnoj razini kompatibilni s kodovima mreže i neobvezujućim desetogodišnjim planovima razvoja mreže na razini cijele Zajednice. Države članice trebale bi promicati suradnju i pratiti učinkovitost mreže na regionalnoj razini. Suradnja na regionalnoj razini trebala bi biti usklađena s napretkom prema konkurentnom i učinkovitom unutarnjem tržištu električne energije.
- (8) Svi sudionici na tržištu zainteresirani su za rad koji se očekuje od ENTSO-a za električnu energiju. Stoga je od ključnog značenja učinkovito savjetovanje te bi postojeće strukture koje su uspostavljene za olakšanje i racionalizaciju procesa savjetovanja, kao što su Unija za koordinaciju prijenosa električne energije, nacionalni regulatori ili Agencija, trebale igrati važnu ulogu.
- (9) Kako bi se osigurala veća transparentnost u vezi s cijelom mrežom za prijenos električne energije u Zajednici, ENTSO za električnu energiju trebao bi sastaviti, objaviti i redovito ažurirati neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice (plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice). U taj bi plan razvoja mreže trebalo uključiti održive mreže za prijenos električne energije i potrebne regionalne interkonekcije, koje su relevantne s poslovnoga gledišta ili gledišta sigurnosti opskrbe.
- (10) Ovom bi se Uredbom trebala utvrditi temeljna načela u pogledu određivanja tarifa i dodjele kapaciteta, uz istodobno osiguravanje donošenja smjernica koje detaljno navode daljnja relevantna načela i metodologije, kako bi se omogućila brza prilagodba promijenjenim okolnostima.
- (11) Na otvorenom i konkurentnom tržištu operatori prijenosnog sustava trebali bi primiti naknadu troškova, nastalih radi prenošenja prekograničnog protoka električne energije na njihovim mrežama, i to od strane operatora prijenosnih sustava iz kojih prvobitno potječu prekogranični protoci i sustava u kojima ti protoci završavaju.
- (12) Pri određivanju nacionalnih mrežnih tarifa trebalo bi uzeti u obzir plaćanja i primitke koji proizlaze iz naknada između operatora prijenosnih sustava.
- (13) Stvarni iznos za plaćanje za prekogranični pristup sustavu može značajno varirati, ovisno o uključenim operatorima prijenosnih sustava te radi razlika u strukturi tarifnih sustava koji se primjenjuju u državama članicama. Stoga je potreban određeni stupanj usklađenja kako bi se izbjegli poremećaji u trgovini.
- (14) Potreban je primjeren sustav dugoročnih lokacijskih signala, koji se temelji na načelu da bi razina naknada za pristup mreži trebala odražavati ravnotežu između proizvodnje i potrošnje dotične regije, na temelju razlikovanja naknada za pristup mreži za proizvođače i/ili potrošače.
- (15) Ne bi bilo primjereno primjenjivati tarife koje se temelje na udaljenosti ili, ako su postavljeni odgovarajući lokacijski signali, da posebnu tarifu plaćaju samo izvoznici ili uvoznici povrh opće naknade za pristup nacionalnoj mreži.
- (16) Preduvjet za učinkovito tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu električne energije su nediskriminacijske i transparentne naknade za korištenje mreže uključujući interkonekcijske vodove u prijenosnom sustavu. Raspoloživi kapaciteti tih vodova trebali bi se postaviti na najveću razinu u skladu sa sigurnosnim standardima za siguran rad mreže.
- (17) Važno je izbjeći narušavanje tržišnog natjecanja koje proizlazi iz različitih sigurnosnih standarda te standarda za djelovanje i planiranje koje koriste operatori prijenosnih sustava u državama članicama. Nadalje, sudionicima na tržištu trebalo bi osigurati transparentnost u pogledu raspoloživih kapaciteta prijenosa i sigurnosnih standarda te standarda za djelovanje i planiranje, koji utječu na raspoložive kapacitete prijenosa.
- (18) Praćenje tržišta, koje nacionalna regulatorna tijela i Komisija poduzimaju tijekom posljednjih godina, pokazalo je da trenutačni zahtjevi za transparentnost i pravila o pristupu infrastrukturi nisu dovoljni za osiguranje istinskog, dobro funkcionirajućeg i učinkovitog unutarnjeg tržišta električne energije.
- (19) Kako bi svi sudionici na tržištu mogli ocijeniti ukupno stanje ponude i potražnje te identificirati razloge za kretanje veleprodajnih cijena, potreban je jednak pristup informacijama o fizičkom statusu i učinkovitosti sustava. To uključuje preciznije informacije o proizvodnji električne energije, ponudi i potražnji, uključujući predviđanja, kapacitetu mreže i interkonekcije, protoku i održavanju, uravnoteženju i rezervnom kapacitetu.

- (20) Kako bi se povećalo povjerenje u tržište, sudionici trebaju biti sigurni da su za one koji sudjeluju u zlouporabama osigurane učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije. Nadležna tijela trebala bi biti ovlaštena učinkovito istražiti optužbe za zlouporabu tržišta. U tom smislu, potrebno je da nadležna tijela imaju pristup podacima koji daju informacije o operativnim odlukama poduzeća za opskrbu. Na tržištu električne energije mnoge relevantne odluke donose proizvođači, koji bi s tim povezane informacije trebali držati na raspolaganju nadležnim tijelima tijekom određenog razdoblja, tako da su im lako pristupačne. Nadležna bi tijela nadalje trebala redovito pratiti pridržavaju li se operatori prijenosnog sustava pravila. Mali proizvođači energije, koji nemaju realnu mogućnost narušavanja tržišta, trebali bi biti izuzeti od te obveze.
- (21) Trebala bi postojati pravila o uporabi prihoda iz postupka upravljanja zagušenjem, osim ako posebna narav dotičnog spojnog voda opravdava izuzeće od tih pravila.
- (22) Upravljanje problemima zagušenja trebalo bi osigurati ispravne ekonomske signale operatorima prijenosnih sustava i sudionicima na tržištu te se temeljiti na tržišnim mehanizmima.
- (23) Trebalo bi snažno promicati ulaganja u velike nove infrastrukture, uz istodobno osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta električne energije. Kako bi se povećao pozitivni učinak izuzetih spojnih vodova jednosmjerne struje na tržišno natjecanje i sigurnost opskrbe, trebalo bi ispitati tržišni interes u fazi planiranja projekta i donijeti pravila o upravljanju zagušenjem. Ako su spojni vodovi jednosmjerne struje smješteni na državnom području više država članica, Agencija bi u krajnjem slučaju trebala razmotriti zahtjev za izuzeće kako bi bolje uzela u obzir njegove prekogranične posljedice i olakšala njegovo administrativno tretiranje. Nadalje, s obzirom na izniman profil rizika pri konstrukciji takvih izuzetih velikih infrastrukturnih projekata, trebalo bi omogućiti poduzećima zainteresiranima za opskrbu i proizvodnju privremeno odstupanje od pravila o potpunom razdvajanju za dotične projekte. Izuzeća odobrena u skladu s Uredbom (EZ) br. 1228/2003 nastavljaju se primjenjivati do predviđenog isteka valjanosti, kako je odlučeno u odluci o odobrenju izuzeća.
- (24) Kako bi se osiguralo neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije, trebalo bi predvidjeti postupke koji omogućavaju donošenje odluka i smjernica u pogledu, među ostalim, određivanja tarifa i dodjele kapaciteta od strane Komisije, uz istodobno osiguravanje uključenosti regulatornih tijela država članica u tom procesu, kada je to prikladno kroz njihovo europsko udruženje. Regulatorna tijela, zajedno s drugim relevantnim tijelima u državama članicama, imaju važnu ulogu u doprinosu pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta električne energije.
- (25) Nacionalna regulatorna tijela trebala bi osigurati usklađenost s pravilima sadržanima u ovoj Uredbi i smjernicama koje su donesene na temelju nje.
- (26) Države članice i nadležna nacionalna tijela trebala bi biti obvezna Komisiji pružati odgovarajuće informacije. Komisija bi s takvim informacijama trebala postupiti kao s povjerljivima. Prema potrebi, Komisija bi trebala imati mogućnost zatražiti odgovarajuće informacije izravno od dotičnih poduzeća, pod uvjetom da su obaviještena nadležna nacionalna tijela.
- (27) Države članice trebale bi utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenje odredaba ove Uredbe i osigurati njihovu provedbu. Te sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.
- (28) Mjere potrebne za provedbu ove Uredbe trebale bi se donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji⁽¹⁾.
- (29) Komisija bi posebno trebala biti ovlaštena za utvrđivanje i donošenje smjernica potrebnih za osiguravanje minimalnog stupnja usklađenosti koji se zahtijeva za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe. Budući da su te mjere općeg područja primjene i namijenjene su izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni tako da je dopunjuju novim elementima koji nisu ključni, moraju se usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 5.a Odluke 1999/468/EZ.
- (30) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, to jest osiguravanje usklađenog okvira za prekograničnu razmjenu električne energije, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (31) S obzirom na opseg ovime izvršenih izmjena Uredbe (EZ) br. 1228/2003, poželjno je, zbog jasnoće i racionalizacije, predmetne odredbe preinačiti njihovim ujedinjavanjem u jedinstveni tekst u novoj uredbi,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Cilj je ove Uredbe:

- (a) odrediti poštena pravila za prekograničnu razmjenu električne energije te tako povećati konkurentnost na unutarnjem tržištu električne energije, uzimajući u obzir posebne

⁽¹⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

karakteristike nacionalnih i regionalnih tržišta. To uključuje uspostavljanje mehanizma naknade za prekogranični protok električne energije i određivanje usklađenih načela za naknade za prekogranični prijenos i dodjelu raspoloživih kapaciteta interkonekcija između nacionalnih prijenosnih sustava;

- (b) olakšati nastanak dobro funkcionirajućeg i transparentnog veleprodajnog tržišta s visokom razinom osiguranja opskrbe električne energije. Ovom se Uredbom predviđaju mehanizmi za usklađivanje pravila za prekograničnu razmjenu električne energije.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz članka 2. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije ⁽¹⁾, s iznimkom definicije „spojnog voda” koja se zamjenjuje sljedećom definicijom:

— „spojni vod” znači prijenosni vod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica i koji povezuje nacionalne prijenosne sustave država članica.

2. Primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „regulatorna tijela” znači regulatorna tijela iz članka 35. stavka 1. Direktive 2009/72/EZ;
- (b) „prekogranični protok” znači fizički protok električne energije na prijenosnoj mreži države članice koji proizlazi iz aktivnosti proizvođača i/ili potrošača izvan te države članice na njezinoj prijenosnoj mreži;
- (c) „zagušenje” znači situaciju u kojoj interkonekcija koja povezuje nacionalne prijenosne mreže ne može zadovoljiti sav fizički protok koji je posljedica međunarodne trgovine koju zahtijevaju sudionici na tržištu, zbog nedostatka kapaciteta spojnih vodova i/ili dotičnih nacionalnih prijenosnih sustava;
- (d) „deklarirani izvoz” znači odašiljanje električne energije u jednoj državi članici na temelju određenog ugovornog dogovora prema kojem se istodobno odgovarajuće preuzimanje (deklarirani uvoz) električne energije događa u drugoj državi članici ili u trećoj zemlji;
- (e) „deklarirani provoz” znači situaciju kada se događa deklarirani izvoz električne energije i kada predloženi put transakcije uključuje zemlju u kojoj se ne događa niti odašiljanje niti istodobno odgovarajuće preuzimanje električne energije;

- (f) „deklarirani uvoz” znači preuzimanje električne energije u državi članici ili u trećoj zemlji istodobno s odašiljanjem električne energije (deklarirani izvoz) u drugu državu članicu;

- (g) „novi spojni vod” znači spojni vod koji nije dovršen do 4. kolovoza 2003.

Samo za potrebe mehanizma naknade među operatorima prijenosnog sustava iz članka 13., ako prijenosne mreže dviju ili više država članica čine dio jednog kontrolnog bloka, u cijelosti ili djelomično, kontrolni blok u cjelini smatra se tvorbenim dijelom prijenosne mreže jedne od dotičnih država članica, kako bi se izbjeglo da se protok unutar kontrolnih blokova smatra prekograničnim protokom iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka te kako ne bi došlo do plaćanja naknade u skladu s člankom 13. Regulatorna tijela dotičnih država članica mogu odlučiti koja od dotičnih država članica će biti ona čiji se kontrolni blok u cjelini smatra dijelom prijenosne mreže.

Članak 3.

Certificiranje operatora prijenosnog sustava

1. Komisija razmatra svaku obavijest o odluci o certificiranju operatora prijenosnog sustava kako je utvrđeno u članku 10. stavku 6. Direktive 2009/72/EZ čim je primi. U roku od dva mjeseca od dana primitka takve obavijesti, Komisija daje svoje mišljenje odgovarajućem nacionalnom regulatornom tijelu o njegovoj usklađenosti s člankom 10. stavkom 2. ili člankom 11. te člankom 9. Direktive 2009/72/EZ.

Prilikom pripreme mišljenja iz prvog podstavka Komisija može od Agencije zatražiti da dostavi svoje mišljenje o odluci nacionalnog regulatornog tijela. U tom se slučaju dvomjesečno razdoblje iz prvog podstavka produljuje na još dva mjeseca.

Ako Komisija u rokovima iz prvog i drugog podstavka ne izda mišljenje, smatra se da se Komisija ne protivi odluci regulatornog tijela.

2. U roku od dva mjeseca od dobivanja mišljenja Komisije nacionalno regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u vezi s certificiranjem operatora prijenosnog sustava, pri čemu u što većoj mjeri uzima u obzir mišljenje Komisije. Odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije objavljuju se zajedno.

3. U bilo kojoj fazi postupka, regulatorna tijela i/ili Komisija mogu zatražiti od operatora prijenosnog sustava i/ili poduzeća koje obavlja bilo koju od funkcija proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su potrebne za ispunjenje njihovih zadataka na temelju ovog članka.

4. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

⁽¹⁾ SL L 211, 14.8.2009., str. 55.

5. Komisija može donijeti smjernice u kojima se utvrđuju pojedini postupci koji treba slijediti za primjenu stavaka 1. i 2. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 23. stavka 2.

6. Ako Komisija primi obavijest o certificiranju operatora prijenosnog sustava na temelju članka 9. stavka 10. Direktive 2009/72/EZ, Komisija donosi odluku u vezi s certificiranjem. Regulatorna tijela poštuju odluku Komisije.

Članak 4.

Europska mreža operatora prijenosnog sustava za električnu energiju

Svi operatori prijenosnog sustava surađuju na razini Zajednice preko ENTSO-a za električnu energiju kako bi promicali dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije i prekograničnu trgovinu te osigurali optimalno upravljanje, koordinirano poslovanje i odgovarajući tehnički razvoj europske prijenosne mreže za električnu energiju.

Članak 5.

Osnivanje ENTSO-a za električnu energiju

1. Operatori prijenosnih sustava za električnu energiju do 3. ožujka 2011. podnose Komisiji i Agenciji nacrt statuta budućeg ENTSO-a za električnu energiju, popis članova i nacrt poslovnika, uključujući pravila postupka za savjetovanje s drugim zainteresiranim stranama.

2. U roku od dva mjeseca od primitka tih dokumenata, nakon formalnog savjetovanja s organizacijama koje predstavljaju sve zainteresirane strane, posebno korisnike sustava, uključujući kupce, Agencija Komisiji daje mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika.

3. Komisija donosi mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika uzimajući u obzir mišljenje Agencije iz stavka 2. i u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Agencije.

4. Operatori prijenosnog sustava u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Komisije osnivaju ENTSO za električnu energiju te donose i objavljuju svoj statut i poslovnik.

Članak 6.

Uspostavljanje kodova mreže

1. Nakon savjetovanja s Agencijom, ENTSO-om za električnu energiju i drugim odgovarajućim zainteresiranim stranama, Komisija izrađuje godišnju listu prioriteta utvrđujući područja navedena u članku 8. stavku 6. koja treba uključiti u razvoj kodova mreže.

2. Komisija poziva Agenciju da joj u razumnom roku koji nije dulji od šest mjeseci podnese neobvezujuću okvirnu smjernicu (okvirna smjernica) u kojoj se u skladu s člankom 8. stavkom 7. navode jasna i objektivna načela za razvoj kodova mreže za područja koja su utvrđena na listi prioriteta. Svaka okvirna smjernica doprinosi nediskriminaciji, stvarnom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta. Komisija može na obrazložen zahtjev Agencije produljiti taj rok.

3. Agencija se u roku od najmanje dva mjeseca na otvoren i transparentan način formalno savjetuje s ENTSO-om za električnu energiju i drugim odgovarajućim zainteresiranim stranama o okvirnoj smjernici.

4. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi nediskriminaciji, stvarnom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta, može zatražiti od Agencije da preispita okvirnu smjernicu u razumnom roku te je ponovno podnese Komisiji.

5. Ako Agencija ne podnese ili ponovno ne podnese okvirnu smjernicu u roku koji je odredila Komisija prema stavcima 2. i 4., Komisija razrađuje dotičnu okvirnu smjernicu.

6. Komisija poziva ENTSO za električnu energiju da podnese Agenciji kod mreže koji je u skladu s odgovarajućom okvirnom smjernicom, u razumnom roku koji nije dulji od 12 mjeseci.

7. U roku od tri mjeseca od dana primitka koda mreže, tijekom kojeg se Agencija može formalno savjetovati s relevantnim zainteresiranim stranama, Agencija dostavlja ENTSO-u za električnu energiju obrazloženo mišljenje o kodu mreže.

8. ENTSO za električnu energiju može izmijeniti kod mreže s obzirom na mišljenje Agencije i ponovno ga podnijeti Agenciji.

9. Ako se Agencija uvjeri da je kod mreže u skladu s odgovarajućom okvirnom smjernicom, Agencija podnosi kod mreže Komisiji i može preporučiti njegovo usvajanje u razumnom roku. Ako Komisija ne usvoji taj kod mreže, daje razloge za to.

10. Ako ENTSO za električnu energiju ne razvije kod mreže u roku koje je odredila Komisija u skladu sa stavkom 6., Komisija može pozvati Agenciju da pripremi nacrt koda mreže na temelju odgovarajuće okvirne smjernice. Agencija može u tijeku pripreme nacrta koda mreže pokrenuti daljnje savjetovanje u skladu s ovim stavkom. Agencija podnosi Komisiji nacrt koda mreže pripremljen u skladu s ovim stavkom i može ga preporučiti za usvajanje.

11. Komisija može na vlastitu inicijativu, ako ENTSO za električnu energiju nije razvio kod mreže ili Agencija nije razvila nacrt koda mreže iz stavka 10. ovog članka, ili na preporuku Agencije u skladu sa stavkom 9. ovog članka, usvojiti jedan ili više kodova mreže za područja navedena u članku 8. stavku 6.

Ako Komisija predloži usvajanje koda mreže na vlastitu inicijativu, Komisija se savjetuje s Agencijom, ENTSO-om za električnu energiju i drugim relevantnim zainteresiranim stranama u pogledu nacrtu koda mreže tijekom razdoblja od najmanje dva mjeseca. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 23. stavka 2.

12. Ovaj članak ne dovodi u pitanje pravo Komisije da donese i izmijeni smjernice, kako je predviđeno u članku 18.

Članak 7.

Izmjene kodova mreže

1. Nacrte izmjena bilo kojeg koda mreže usvojenog u skladu s člankom 6. mogu Agenciji predložiti osobe koje mogu imati interes u vezi s tim kodom mreže, uključujući ENTSO za električnu energiju, operatore prijenosnog sustava, korisnike sustava i potrošače. Agencija također može predložiti izmjene na vlastitu inicijativu.

2. Agencija se savjetuje sa svim zainteresiranim stranama u skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br. 713/2009. Nakon toga Agencija može podnijeti Komisiji obrazložene prijedloge izmjena, objašnjavajući kako su takvi prijedlozi usklađeni s ciljevima kodova mreže iz članka 6. stavka 2.

3. Komisija može, uzimajući u obzir prijedloge Agencije, donijeti izmjene svakog koda mreže usvojenog u skladu s člankom 6. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 23. stavka 2.

4. Razmatranje predloženih izmjena prema postupku navedenom u članku 23. stavku 2. ograničuje se na razmatranje aspekata povezanih s predloženim izmjenama. Te predložene izmjene ne dovode u pitanje druge izmjene koje Komisija može predložiti.

Članak 8.

Zadaci ENTSO-a za električnu energiju

1. ENTSO za električnu energiju razrađuje kodove mreže u područjima iz stavka 6. ovog članka na poziv Komisije u skladu s člankom 6. stavkom 6.

2. ENTSO za električnu energiju može razraditi kodove mreže u područjima navedenima u stavku 6. s ciljem postizanja ciljeva navedenih u članku 4., kada se ti kodovi mreže ne odnose na područja obuhvaćena pozivom Komisije. Ti se kodovi mreže podnose Agenciji na mišljenje. ENTSO za električnu energiju to mišljenje odgovarajuće uzima u obzir.

3. ENTSO za električnu energiju donosi:

(a) zajedničke instrumente za rad mreže kako bi se osigurala koordinacija rada mreže u uobičajenim i izvanrednim

uvjetima, uključujući zajedničku ljestvicu klasifikacije nezgoda, i planove istraživanja;

(b) neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice (plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice), uključujući europske izgleda za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje, svake dvije godine;

(c) preporuke u vezi s koordinacijom tehničke suradnje između Zajednice i operatora prijenosnog sustava trećih zemalja;

(d) godišnji program rada;

(e) godišnje izvješće;

(f) godišnji ljetni i zimski izgledi za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje.

4. Europski izgledi za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje iz stavka 3. točke (b) obuhvaćaju ukupnu adekvatnost elektroenergetskog sustava da odgovori na tekuću i predviđenu potražnju za električnom energijom u sljedećih pet godina kao i u razdoblju između pet i petnaest godina od dana tog predviđanja. Europski izgledi za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje temelje se na nacionalnim izgledima za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje koje priprema svaki pojedinačni operator prijenosnog sustava.

5. Godišnji program rada iz stavka 3. točke (d) sadrži popis i opis kodova mreže koje treba pripremiti, plan koordinacije rada mreže i aktivnosti istraživanja i razvoja, koje se trebaju realizirati u toj godini, te indikativni kalendar.

6. Kodovi mreže iz stavaka 1. i 2. obuhvaćaju sljedeća područja, pri čemu se prema potrebi uzimaju u obzir regionalne specifičnosti:

(a) pravila o sigurnosti i pouzdanosti mreže uključujući pravila za tehnički prijenos rezervnog kapaciteta za operativnu sigurnost mreže;

(b) pravila o mrežnoj povezanosti;

(c) pravila za pristup treće strane;

(d) pravila o razmjeni podataka i namirenju;

(e) pravila o interoperabilnosti;

(f) operativne postupke u hitnim slučajevima;

(g) dodjelu kapaciteta i pravila o upravljanju zagušenjem;

(h) pravila za trgovanje u vezi s tehničkim i operativnim pružanjem usluga pristupa mreži i uravnoteženje sustava;

- (i) pravila o transparentnosti;
- (j) pravila o uravnoteženju, uključujući s mrežom povezana pravila o rezervnoj električnoj energiji;
- (k) pravila o usklađenim tarifnim strukturama za prijenos uključujući lokacijske signale i pravila o naknadi među operatorima prijenosnog sustava; i
- (l) energetska učinkovitost elektroenergetskih mreža.

7. Kodovi mreže razvijaju se u vezi s pitanjima prekogranične mreže i integracije tržišta te ne dovode u pitanje pravo država članica da uspostave nacionalne kodove mreže koji ne utječu na prekograničnu trgovinu.

8. ENTSO za električnu energiju prati i analizira provedbu kodova mreže i smjernica koje je donijela Komisija u skladu s člankom 6. stavkom 11. i njihov učinak na usklađenje primjenjivih pravila usmjerenih olakšavanju integracije tržišta. ENTSO za električnu energiju izvješćuje Agenciju o svojim nalazima i uključuje rezultate analize u godišnje izvješće iz stavka 3. točke (e) ovog članka.

9. ENTSO za električnu energiju Agenciji stavlja na raspolaganje sve informacije koje su joj potrebne za ispunjenje njezinih zadaća u skladu s člankom 9. stavkom 1.

10. ENTSO za električnu energiju donosi i objavljuje plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice svake dvije godine. Plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice uključuje oblikovanje integrirane mreže, razvoj scenarija, europske izgleda za budućnost u pogledu adekvatnosti proizvodnje i procjenu otpornosti sustava.

Plan razvoja mreže na razini cijele Zajednice posebno:

- (a) temelji se na nacionalnim planovima ulaganja, uzimajući obzir regionalne planove ulaganja iz članka 12. stavka 1. i, prema potrebi, aspekte planiranja mreže u Zajednici uključujući smjernice za transeuropske energetske mreže u skladu s Odlukom br. 1364/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (b) u pogledu prekograničnih interkonekcija, također se temelji na opravdanim potrebama različitih korisnika sustava i integrira dugoročne obveze ulagača iz članka 8. te članaka 13. i 22. Direktive 2009/72/EZ; i
- (c) identificira prekide ulaganja, prvenstveno u pogledu prekograničnih kapaciteta.

U pogledu drugog podstavka točke (c), pregled prepreka povećanju prekograničnih kapaciteta mreže koje proizlaze iz različitih postupaka i praksi odobrenja može se priložiti planu razvoja mreže na razini cijele Zajednice.

11. Agencija daje mišljenje o nacionalnim desetogodišnjim planovima razvoja mreže kako bi procijenila njihovu usklađenost s planom razvoja mreže na razini cijele Zajednice. Ako Agencija utvrdi neusklađenost između nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže i plana razvoja mreže na razini cijele Zajednice, preporuča izmjenu nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže ili plana razvoja mreže na razini cijele Zajednice, ovisno o slučaju. Ako je takav nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže razrađen u skladu s člankom 22. Direktive 2009/72/EZ, Agencija preporuča nadležnim nacionalnim tijelima da izmijene nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže u skladu s člankom 22. stavkom 7. te Direktive te o tome obavješćuje Komisiju.

12. ENTSO za električnu energiju Komisiji na njezin zahtjev daje svoje mišljenje o donošenju smjernica navedenih u članku 18.

Članak 9.

Praćenje od strane Agencije

1. Agencija prati izvršavanje zadataka ENTSO-a za električnu energiju iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. i izvješćuje Komisiju.

Agencija prati provedbu, od strane ENTSO-a za električnu energiju, kodova mreže razrađenih u skladu s člankom 8. stavkom 2. i kodova mreže koji su razvijeni u skladu s člankom 6. stavcima 1. do 10., ali koje Komisija nije usvojila u skladu s člankom 6. stavkom 11. Ako ENTSO za električnu energiju nije izvršio provedbu takvih kodova mreže, Agencija zahtijeva od ENTSO-a za električnu energiju da dostavi valjano obrazloženo objašnjenje zašto to nije učinio. Agencija obavješćuje Komisiju o tom objašnjenju i dostavlja svoje mišljenje o njemu.

Agencija prati i analizira provedbu kodova mreže i smjernica koje je donijela Komisija sukladno članku 6. stavku 11. te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila usmjerenih na olakšavanje integracije tržišta kao i na nediskriminaciju, stvarno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta te izvješćuje Komisiju.

2. ENTSO za električnu energiju podnosi Agenciji na mišljenje nacrt plana razvoja mreže na razini cijele Zajednice, nacrt godišnjeg programa rada, uključujući informacije u pogledu procesa savjetovanja i druge dokumente iz članka 8. stavka 3.

U roku od dva mjeseca od dana primitka, Agencija dostavlja valjano obrazloženo mišljenje kao i preporuke ENTSO-u za električnu energiju i Komisiji kada smatra da nacrt godišnjeg programa rada ili nacrt plana razvoja mreže na razini cijele Zajednice, koje je podnio ENTSO za električnu energiju, ne doprinose nediskriminaciji, stvarnom tržišnom natjecanju, učinkovitim funkcioniranjem tržišta ili dovoljnoj razini prekogranične interkonekcije otvorene pristupu treće strane.

⁽¹⁾ SL L 262, 22.9.2006., str. 1.

Članak 10.

Savjetovanja

1. Prilikom pripremanja kodova mreže, nacрта plana razvoja mreže na razini cijele Zajednice i godišnjeg programa rada iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za električnu energiju provodi opsežan proces savjetovanja, u ranoj fazi i na otvoren i transparentan način, uključujući sve relevantne sudionike na tržištu i posebno organizacije koje predstavljaju sve zainteresirane strane, u skladu s pravilima postupka iz članka 5. stavka 1. To savjetovanje također uključuje nacionalna regulatorna tijela i druga nacionalna tijela, poduzeća za opskrbu i proizvodnju, korisnike sustava uključujući kupce, operatore distribucijskog sustava, uključujući odgovarajuća granska udruženja, tehnička tijela i platforme sudionika. Cilj je savjetovanja identificiranje pogleda i prijedloga svih odgovarajućih strana tijekom procesa odlučivanja.

2. Svi dokumenti i zapisnici sastanaka povezani sa savjetovanjima iz stavka 1. objavljuju se.

3. Prije donošenja godišnjeg programa rada i kodova mreže iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za električnu energiju navodi kako su primjedbe primljene tijekom savjetovanja uzete u obzir. Ako primjedbe nisu uzete u obzir, navodi razloge za to.

Članak 11.

Troškovi

Troškove povezane s aktivnostima ENTSO-a za električnu energiju iz članka 4. do 12. snose operatori prijenosnog sustava i uzimaju se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su opravdani i proporcionalni.

Članak 12.

Regionalna suradnja operatora prijenosnih sustava

1. Operatori prijenosnih sustava uspostavljaju regionalnu suradnju s ENTSO-om za električnu energiju kako bi doprinijeli aktivnostima iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. Posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja i mogu donositi odluke o ulaganju na temelju tog regionalnog plana ulaganja.

2. Operatori prijenosnih sustava promiču operativne dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i promiču razvoj burza energije, koordiniranu dodjelu prekograničnih kapaciteta kroz nediskriminacijska rješenja utemeljena na tržištu, vodeći na odgovarajući način računa o specifičnim zaslugama implicitnih dražbi za kratkoročne dodjele, i integraciju mehanizama uravnoteženja i pričuvne snage.

3. Za potrebe postizanja ciljeva navedenih u stavku 1. i 2. ovog članka, zemljopisno područje koje obuhvaća svaka

struktura regionalne suradnje može definirati Komisija, uzimajući u obzir postojeće strukture regionalne suradnje. Svaka država članica ovlaštena je promicati suradnju u više od jednog zemljopisnog područja. Mjera iz prve rečenice, namijenjena izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 23. stavka 2.

U tu se svrhu Komisija savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za električnu energiju.

Članak 13.

Mehanizam naknade među operatorima prijenosnih sustava

1. Operatori prijenosnih sustava primaju naknadu za troškove nastale kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka električne energije na njihovim mrežama.

2. Naknadu iz stavka 1. plaćaju operatori nacionalnih prijenosnih sustava iz kojih potječu prekogranični protoci i sustava gdje ti protoci završavaju.

3. Isplate naknade izvršavaju se na redovitoj osnovi s obzirom na određeno razdoblje u prošlosti. Prema potrebi provode se naknadne prilagodbe isplaćene naknade, kako bi odražavale stvarno nastale troškove.

Prvo razdoblje za koje se izvršavaju isplate naknade određuje se u smjernicama iz članka 18.

4. Komisija odlučuje o iznosima naknada koje treba platiti. Ta mjera, namijenjena izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, donosi se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 23. stavka 2.

5. Opseg prenesenih prekograničnih protoka i opseg prekograničnih tokova određenih kao da potječu i/ili završavaju u nacionalnim prijenosnim sustavima utvrđuju se na temelju fizičkih protoka električne energije koji su stvarno izmjereni tijekom određenog razdoblja.

6. Troškovi nastali kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka ustanovljuju se na temelju predviđenih dugoročnih prosječnih dodatnih troškova, uzimajući u obzir gubitke, ulaganje u novu infrastrukturu i odgovarajući udio troškova postojeće infrastrukture, u mjeri u kojoj se takva infrastruktura koristi za prijenos prekograničnih protoka, posebno imajući u vidu potrebu jamčenja sigurnosti opskrbe. Pri ustanovljivanju nastalih troškova koriste se priznate standardne metode za izračun troškova. Koristi koje mreža dobije kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka uzimaju se u obzir za smanjenje primljene naknade.

Članak 14.

Naknade za pristup mrežama

1. Naknade koje naplaćuju operatori mreže za pristup mrežama moraju biti transparentne, uzimati u obzir potrebu za sigurnošću mreže i odražavati stvarne dotadašnje troškove u mjeri u kojoj se podudaraju s troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora mreže i primjenjivati se na nediskriminacijski način. Te naknade ne smiju ovisiti o udaljenosti.
2. Prema potrebi, razina tarifa koje se primjenjuju na proizvođače i/ili potrošače osigurava lokacijske signale na razini Zajednice i uzima u obzir količinu gubitaka u mreži i prouzročeno gugašenja te troškove ulaganja za infrastrukturu.
3. Pri određivanju naknada za pristup mreži u obzir se uzima sljedeće:
 - (a) isplate i primici koji proizlaze iz mehanizma naknade među operatorima prijenosnog sustava;
 - (b) stvarno izvršene i primljene isplate, kao i isplate koje se očekuju u budućim razdobljima, procijenjene na temelju prošlih razdoblja.
4. Određivanje naknada za pristup mreži u sklopu ovog članka ne dovodi u pitanje naknade za deklarirani izvoz i deklarirani uvoz koje proizlaze iz upravljanja zagašenjem iz članka 16.
5. Ne postoje posebne naknade za mrežu na individualne transakcije za deklarirani provoz električne energije.

Članak 15.

Pružanje informacija

1. Operatori prijenosnog sustava uspostavljaju mehanizme za koordinaciju i razmjenu informacija radi osiguravanja sigurnosti mreže u kontekstu upravljanja zagašenjem.
2. Sigurnosni i operativni standardi te standardi planiranja koje koriste operatori prijenosnih sustava objavljuju se. Objavljene informacije uključuju opći sustav za izračun ukupnog kapaciteta prijenosa i granice pouzdanosti prijenosa, koji se temelji na električnim i fizičkim karakteristikama mreže. Takvi sustavi podliježu odobrenju regulatornih tijela.
3. Operatori prijenosnih sustava objavljuju procjene raspoloživih kapaciteta prijenosa za svaki dan, navodeći sve raspoložive kapacitete prijenosa koji su već rezervirani. Te se objave rade u određenim intervalima prije dana prijenosa i uključuju, u svakom slučaju, procjene za tjedan dana unaprijed i mjesec dana unaprijed, kao i kvantitativnu indikaciju očekivane pouzdanosti raspoloživog kapaciteta.

4. Operatori prijenosnih sustava objavljuju odgovarajuće podatke o ukupnom predviđanju i stvarnoj potražnji, o raspoloživosti i stvarnoj uporabi proizvodnih sredstava i sredstava opterećenja, o raspoloživosti i uporabi mreža i interkonekcija te o uravnoteženju električne energije i rezervnom kapacitetu. Za raspoloživost i stvarnu uporabu malih proizvodnih jedinica i jedinica opterećenja mogu se koristiti ukupni procijenjeni podaci.

5. Dotični sudionici na tržištu operatorima prijenosnih sustava osiguravaju odgovarajuće podatke.

6. Poduzeća za proizvodnju koja su vlasnici proizvodnih sredstava ili njima upravljaju, od kojih najmanje jedno proizvodno sredstvo ima instaliran kapacitet od najmanje 250 MW, pet godina čuvaju podatke za svaki sat po pogonu, koji su potrebni za provjeru svih operativnih odluka odašiljanja i ponudbene strategije na burzama električne energije, dražbama interkonekcije, tržištima rezervne energije i izvanburzovnim tržištima, tako da su na raspolaganju nacionalnom regulatornom tijelu, nacionalnom tijelu za tržišno natjecanje i Komisiji. Podaci po pogonu i po satu koji se trebaju čuvati uključuju, ali se ne ograničuju na podatke o raspoloživom kapacitetu proizvodnje i predviđenim rezervama, uključujući dodjele tih predviđenih rezerva na razini pogona, u trenutku dražbe ili proizvodnje.

Članak 16.

Opća načela upravljanja zagašenjem

1. Pri rješavanju problema zagašenja mreže koriste se nediskriminirajuća rješenja utemeljena na tržištu koja daju učinkovite ekonomske signale uključenim sudionicima na tržištu i operatorima prijenosnih sustava. Poželjno je da se problemi zagašenja mreže riješe uporabom netransakcijskih metoda, tj. metoda koje ne uključuju odabir između ugovora pojedinačnih sudionika na tržištu.

2. Postupci za ograničivanje transakcija koriste se samo u izvanrednim situacijama, kada operator prijenosnog sustava mora ekspeditivno djelovati, a ponovno slanje ili kompenzacija nisu mogući. Svaki takav postupak primjenjuje se bez diskriminacije.

Osim u slučajevima više sile, sudionicima na tržištu kojima je dodijeljen kapacitet kompenzira se svako ograničivanje.

3. Najveći kapacitet interkonekcija i/ili prijenosnih mreža koje utječu na prekogranične tokove na raspolaganju je sudionicima na tržištu, uz poštovanje sigurnosnih standarda sigurnog rada mreže.

4. Sudionici na tržištu pravodobno unaprijed obavješćuju operatore prijenosnih sustava prije relevantnog razdoblja rada namjeravaju li koristiti dodijeljeni kapacitet. Svaki dodijeljeni kapacitet koji se neće upotrijebiti ponovno se vraća na tržište, na otvoren i transparentan način i bez diskriminacije.

5. Operatori prijenosnog sustava, koliko god je to tehnički moguće, udružuju sve zahtjeve za kapacitet protoka električne energije u suprotnom smjeru preko zagušenog interkonekcijskog voda kako bi iskoristili taj vod do njegova najvećeg kapaciteta. Vodeći u potpunosti računa o sigurnosti mreže, transakcije koje olakšavaju zagušenje nikada se ne odbijaju.

6. Svi prihodi koji proizlaze od dodjele interkonekcije koriste se za sljedeće svrhe:

(a) jamčenje stvarne raspoloživosti dodijeljenog kapaciteta; i/ili

(b) održavanje ili povećanje interkonekcijskih kapaciteta kroz ulaganja u mrežu, posebno u nove spojne vodove.

Ako se prihodi ne mogu učinkovito iskoristiti za potrebe navedene u prvom podstavku točkama (a) i/ili (b), mogu se iskoristiti, podložno odobrenju regulatornih tijela dotičnih država članica, do maksimalnog iznosa koji će odrediti ta regulatorna tijela, kao prihod mreže koji se uzima u obzir od strane regulatornih tijela pri odobravanju metodologije za izračunavanje tarifa mreže i/ili određivanju tarifa mreže.

Preostali se prihodi stavljaju na poseban interni račun, sve dok ih ne bude moguće upotrijebiti u svrhe iz prvog podstavka točaka (a) i/ili (b). Regulatorno tijelo obavješćuje Agenciju o odobrenju iz drugog podstavka.

Članak 17.

Novi spojni vodovi

1. Novi spojni vodovi jednosmjerne struje mogu se na zahtjev izuzeti, na ograničeno razdoblje, od odredaba članka 16. stavka 6. ove Uredbe te članka 9. i 32. i članka 37. stavaka 6. i 10. Direktive 2009/72/EZ pod sljedećim uvjetima:

(a) ulaganje mora ojačati tržišno natjecanje u opskrbi električnom energijom;

(b) razina rizika koja je povezana s ulaganjem takva je da od ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće;

(c) spojni vod mora biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je odvojena, barem u smislu svojeg pravnog oblika, od operatora sustava u čijim će se sustavima graditi taj spojni vod;

(d) naknade se ubiru od korisnika tog spojnog voda;

(e) od djelomičnog otvaranja tržišta iz članka 19. Direktive 96/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 1996. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije⁽¹⁾, nijedan dio kapitala ili operativnih troškova spojnog voda nije vraćen od bilo koje komponente naknada za uporabu prijenosnih sustava ili distribucijskih sustava povezanih tim spojnim vodom; i

(f) izuzeće ne smije biti štetno za tržišno natjecanje ni za stvarno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije ni za učinkovito funkcioniranje reguliranog sustava na koji je vezan spojni vod.

2. Stavak 1. također se primjenjuje, u iznimnim slučajevima, na spojne vodove izmjenične struje pod uvjetom da su troškovi i rizici predmetnog ulaganja posebno visoki kada se usporede s troškovima i rizicima koji obično nastanu kada se spajaju dva susjedna nacionalna prijenosna sustava spojnim vodom izmjenične struje.

3. Stavak 1. također se primjenjuje na značajna povećanja kapaciteta u postojećim spojnim vodovima.

4. Odluku o izuzeću prema stavcima 1., 2. i 3. regulatorno tijelo dotične države članice donosi za svaki slučaj posebno. Izuzeće može obuhvatiti cijeli ili dio kapaciteta novog spojnog voda ili postojećeg spojnog voda sa značajno povećanim kapacitetom.

U roku od dva mjeseca od dana na koji zahtjev za izuzeće primi zadnje od dotičnih regulatornih tijela, Agencija može tim regulatornim tijelima podnijeti savjetodavno mišljenje koje može poslužiti kao temelj za njihovu odluku.

Prilikom odlučivanja o odobrenju izuzeća razmatra se, za svaki slučaj posebno, potreba da se nametnu uvjeti u vezi s trajanjem izuzeća i nediskriminacijskim pristupom spojnom vodu. Prilikom odlučivanja o tim uvjetima vodi se posebno računa o dodatnom kapacitetu koji će se graditi ili modifikaciji postojećeg kapaciteta, vremenskom okviru projekta i nacionalnim okolnostima.

Prije odobrenja izuzeća regulatorna tijela dotičnih država članica odlučuju o pravilima i mehanizmima za upravljanje i dodjelu kapaciteta. Pravila o upravljanju zagušenjem uključuju obvezu da se neupotrijebljeni kapaciteti ponude na tržištu, a korisnici uređaja imaju pravo zamijeniti svoje ugovorene kapacitete na sekundarnom tržištu. Pri procjeni kriterija iz stavka 1. točaka (a), (b) i (f) uzimaju se u obzir rezultati postupka dodjele kapaciteta.

Ako su sva dotična regulatorna tijela postigla dogovor o odluci o izuzeću u roku od šest mjeseci, ona o toj odluci obavješćuju Agenciju.

⁽¹⁾ SL L 27, 30.1.1997., str. 20.

Odluka o izuzeću, uključujući uvjete iz drugog podstavka ovog stavka, valjano je obrazložena i objavljuje se.

5. Odluku iz stavka 4. donosi Agencija:

- (a) ako sva dotična regulatorna tijela nisu mogla postići dogovor u roku od šest mjeseci od dana kada je zatraženo izuzeće od zadnjeg od tih regulatornih tijela; ili
- (b) na zajednički zahtjev dotičnih regulatornih tijela.

Prije donošenja takve odluke, Agencija se savjetuje s dotičnim regulatornim tijelima i podnositeljima zahtjeva.

6. Neovisno o stavcima 4. i 5., države članice mogu predvidjeti da regulatorno tijelo ili Agencija, ovisno o slučaju, treba podnijeti svoje mišljenje o zahtjevu za izuzeće relevantnom tijelu u državi članici s ciljem donošenja formalne odluke. To se mišljenje objavljuje zajedno s odlukom.

7. Regulatorna tijela po primitku bez odlaganja šalju kopiju svakog zahtjeva za izuzeće na znanje Agenciji i Komisiji. Dotična regulatorna tijela ili Agencija (tijela obavješćivanja) obavješćuju Komisiju o odluci bez odlaganja zajedno sa svim relevantnim informacijama u vezi s tom odlukom. Te se informacije mogu dostaviti Komisiji u agregiranom obliku koji Komisiji omogućava donošenje utemeljene odluke. Te informacije posebno obuhvaćaju:

- (a) detaljan opis razloga na temelju kojih je izuzeće odobreno ili odbijeno, uključujući financijske informacije koje opravdavaju potrebu za izuzećem;
- (b) obavljenju analizu o utjecaju na tržišno natjecanje i na stvarno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije koji je posljedica odobrenja izuzeća;
- (c) razloge za vremensko razdoblje i udio ukupnog kapaciteta dotičnog spojnog voda za koje je izuzeće odobreno; i
- (d) rezultat savjetovanja s dotičnim regulatornim tijelima.

8. U roku od dva mjeseca od dana primitka obavijesti iz stavka 7., Komisija može donijeti odluku kojom zahtijeva da tijela obavješćivanja izmijene ili povuku odluku o odobrenju izuzeća. To se dvomjesečno razdoblje može produljiti za dodatno razdoblje od dva mjeseca kada Komisija traži dodatne informacije. To dodatno razdoblje počinje na dan koji slijedi nakon primitka potpunih informacija. Početno dvomjesečno razdoblje također se može produljiti pristankom Komisije i tijela obavješćivanja.

Ako tražene informacije nisu dostavljene u razdoblju navedenom u zahtjevu, obavijest se smatra povučenom osim ako je, prije isteka tog razdoblja, razdoblje produljeno pristankom i Komisije i tijela obavješćivanja ili tijela obavješćivanja u valjano obrazloženoj izjavi obavijeste Komisiju da smatraju da je obavješćivanje dovršeno.

Tijela obavješćivanja postupaju u skladu s odlukom Komisije o izmjeni ili povlačenju odluke o izuzeću u roku od mjesec dana i o tome obavješćuju Komisiju.

Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

Odobrenje odluke o izuzeću od strane Komisije ističe dvije godine od dana njezina donošenja kada izgradnja spojnog voda još nije počela do tog dana i pet godina od dana njezina donošenja ako spojni vod nije počeo raditi do tog dana, osim ako Komisija odluči da je do kašnjenja došlo zbog velikih prepreka izvan kontrole osobe kojoj je izuzeće dodijeljeno.

9. Komisija može usvojiti smjernice za primjenu uvjeta navedenih u stavku 1. ovog članka i odrediti postupak koji treba slijediti za primjenu stavaka 4., 7. i 8. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 23. stavka 2.

Članak 18.

Smjernice

1. Prema potrebi, smjernice koje se odnose na mehanizam naknade među operatorima prijenosnih sustava, u skladu s načelima navedenima u člancima 13. i 14., određuju:

- (a) detalje postupka za utvrđivanje koji operatori prijenosnih sustava podliježu plaćanju kompenzacije za prekogranične protoke, uključujući podjelu između operatora nacionalnih prijenosnih sustava iz kojih potječu prekogranični protoci i sustava u kojima ti protoci završavaju, u skladu s člankom 13. stavkom 2.;
- (b) detalje postupka plaćanja koji treba slijediti, uključujući utvrđivanje prvog razdoblja za koje se kompenzacija treba platiti, u skladu s člankom 13. stavkom 3. drugim podstavkom;
- (c) detalje metodologije za utvrđivanje prenošenja prekograničnih protoka za koje se kompenzacija treba platiti u skladu s člankom 13., u smislu kvantitete i vrste protoka, i određivanje veličina takvih protoka koji potječu i/ili završavaju u prijenosnim sustavima pojedinačnih država članica, u skladu s člankom 13. stavkom 5.;

- (d) detalje metodologije za utvrđivanje troškova i koristi nastalih kao posljedica prenošenja prekograničnih protoka, u skladu s člankom 13. stavkom 6.;
- (e) detalje tretmana, u kontekstu mehanizma naknade među operatorima prijenosnih sustava, električnih protoka koji potječu ili završavaju u zemljama izvan Europskoga gospodarskog prostora; i
- (f) sudjelovanje nacionalnih sustava koji su međusobno povezani kroz vodove jednosmjerne struje, u skladu s člankom 13.

2. Smjernice mogu također utvrditi odgovarajuća pravila koja dovode do postupnog usklađenja osnovnih načela za određivanje naknada koje se primjenjuju na proizvođače i potrošače (teret) prema nacionalnim sustavima tarifa, uključujući odraz mehanizma naknade među operatorima prijenosnih sustava u naknadama za uporabu nacionalne mreže i davanje primjerenih i učinkovitih lokacijskih signala, u skladu s načelima navedenima u članku 14.

Smjernice omogućuju uspostavu primjerenih i učinkovitih usklađenih lokacijskih signala na razini Zajednice.

Nijedno takvo usklađivanje ne sprečava države članice da primijene mehanizme kojima osiguravaju da su naknade pristupa mreži koje snose potrošači (teret) usporedive na cijelom njihovom državnom području.

3. Prema potrebi, u smjernicama koje osiguravaju minimalni stupanj usklađenosti koji je potreban za postizanje cilja ove Uredbe također se navode:

- (a) detalji u vezi s pružanjem informacija u skladu s načelima navedenima u članku 15.;
- (b) detalji pravila o trgovini električnom energijom;
- (c) detalji pravila inicijative ulaganja za kapacitet spojnog voda uključujući lokacijske signale;
- (d) detalji područja navedenih u članku 8. stavku 6.

U tu se svrhu Komisija savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za električnu energiju.

4. Smjernice o upravljanju i dodjeli raspoloživih prijenosnih kapaciteta interkonekcija između nacionalnih sustava navedene su u Prilogu I.

5. Komisija može donijeti smjernice o pitanjima iz stavaka 1., 2. i 3. ovog članka. Ona može izmijeniti smjernice iz stavka 4. ovog članka u skladu s načelima navedenima u člancima 15. i 16., posebno kako bi se uključile detaljne smjernice o svim metodologijama dodjele kapaciteta koje se primjenjuju u

praksi i osiguralo da se mehanizmi upravljanja zagušenjem razvijaju na način koji je kompatibilan s ciljevima unutarnjeg tržišta. Prema potrebi, pri takvim izmjenama utvrđuju se zajednička pravila o minimalnim sigurnosnim i operativnim standardima za uporabu i rad mreže, kako je navedeno u članku 15. stavku 2. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 23. stavka 2.

Pri donošenju ili izmjeni smjernica Komisija:

- (a) osigurava da smjernice osiguravaju minimalan stupanj usklađenosti potreban da se postignu ciljevi ove Uredbe i ne prelaze ono što je potrebno u tu svrhu; i
- (b) navodi koje su radnje poduzete u pogledu usklađenosti pravila u trećim zemljama, koje čine dio sustava električne energije Zajednice, s dotičnim smjernicama.

Pri prvom donošenju smjernica prema ovom članku Komisija osigurava da u jednom nacrtu mjere obuhvaćaju najmanje pitanja iz stavka 1. točaka (a) i (d) i stavka 2.

Članak 19.

Regulatorna tijela

Pri izvršavanju svojih odgovornosti, regulatorna tijela osiguravaju usklađenost s ovom Uredbom i smjernicama donesenima na temelju članka 18. Kada je to prikladno radi ispunjenja ciljeva ove Uredbe, regulatorna tijela surađuju međusobno, s Komisijom i Agencijom u skladu s poglavljem IX. Direktive 2009/72/EZ.

Članak 20.

Pružanje informacija i povjerljivost

1. Države članice i regulatorna tijela na zahtjev pružaju Komisiji sve potrebne informacije za potrebe članka 13. stavka 4. i članka 18.

Posebno za potrebe članka 13. stavaka 4. i 6. regulatorna tijela redovito pružaju informacije o stvarnim troškovima nacionalnih operatora prijenosnih sustava, kao i podatke i sve relevantne informacije u vezi s fizičkim protocima u mrežama operatora prijenosnih sustava i troškovima mreže.

Komisija određuje razumni rok za pružanje informacija, uzimajući u obzir složenost traženih informacija i žurnost kojom su te informacije potrebna.

2. Ako dotična država članica ili regulatorno tijelo ne pruže informacije iz stavka 1. u roku određenom sukladno stavku 1. ovog članka, Komisija može zatražiti sve potrebne informacije za potrebe članka 13. stavka 4. i članka 18. izravno od dotičnih poduzeća.

Kada poduzeću šalje zahtjev za informacije, Komisija istodobno šalje primjerak zahtjeva regulatornim tijelima države članice na čijem se državnom području nalazi sjedište poduzeća.

3. U svojem zahtjevu za informacije u skladu sa stavkom 1. Komisija navodi pravnu osnovu zahtjeva, rok za pružanje informacija, svrhu zahtjeva te također sankcije predviđene u članku 22. stavku 2. za pružanje netočnih, nepotpunih ili zavaravajućih informacija. Komisija određuje razumni rok uzimajući u obzir složenost traženih informacija i žurnost kojom su te informacije potrebne.

4. Zahtijevane informacije dostavljaju vlasnici poduzeća ili njihovi predstavnici te, u slučaju pravnih osoba, osobe koje su ovlaštene da ih zastupaju po zakonu ili na temelju akta o osnivanju. Kada odvjetnici, koji su na to propisno ovlaštene, dostavljaju informacije u ime svojih klijenata, klijenti ostaju u potpunosti odgovorni ako su pružene informacije nepotpune, netočne ili zavaravajuće.

5. Kada poduzeće ne pruži tražene informacije u roku koji je odredila Komisija ili ako dostavi nepotpune informacije, Komisija može odlukom zatražiti pružanje tih informacija. U toj se odluci navodi koje se informacije traže i postavlja se odgovarajući rok za njihovu dostavu. U odluci se navode sankcije predviđene u članku 22. stavku 2. Također se navodi pravo na to da odluku ispita Sud Europskih zajednica.

Komisija istodobno šalje primjerak svoje odluke regulatornim tijelima države članice na čijem državnom području se nalazi boravište te osobe ili sjedište poduzeća.

6. Informacije iz stavaka 1. i 2. koriste se samo za potrebe članka 13. stavka 4. i članka 18.

Komisija ne otkriva informacije dobivene u skladu s ovom Uredbom koje su po svojoj prirodi obuhvaćene obvezom poslovne tajne.

Članak 21.

Pravo država članica da predvide detaljnije mjere

Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje prava država članica da zadrže ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih utvrđenih u ovoj Uredbi ili u smjernicama iz članka 18.

Članak 22.

Sankcije

1. Ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 2., države članice utvrđuju pravila o sankcijama za kršenje odredaba ove Uredbe

te poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale provedbu tih odredaba. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice do 1. srpnja 2004. obavješćuju Komisiju o tim pravilima koja odgovaraju odredbama navedenima u Uredbi (EZ) br. 1228/2003 te je odmah obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje utječu na te odredbe. One do 3. ožujka 2011. obavješćuju Komisiju o onim pravilima koja ne odgovaraju odredbama navedenima u Uredbi (EZ) br. 1228/2003 te je odmah obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje utječu na te odredbe.

2. Komisija može odlukom poduzećima odrediti novčane kazne koje ne prelaze 1 % ukupnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini, ako su namjerno ili nepažnjom pružile netočne, nepotpune ili zavaravajuće informacije kao odgovor na zahtjev postavljen na temelju članka 20. stavka 3. ili nisu pružile informacije u roku određenom odlukom donesenom na temelju članka 20. stavka 5. prvog podstavka.

Pri određivanju visine novčane kazne Komisija uzima u obzir težinu nepridržavanja zahtjeva iz prvog podstavka.

3. Sankcije predviđene u skladu sa stavkom 1. i odluke donesene u skladu sa stavkom 2. nisu kaznenopravnog karaktera.

Članak 23.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže odbor uspostavljen člankom 46. Direktive 2009/72/EZ.

2. Prilikom pozivanja na ovaj stavak primjenjuju se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezina članka 8.

Članak 24.

Izvjешće Komisije

Komisija prati provedbu ove Uredbe. U svojem izvješću u skladu s člankom 47. stavkom 6. Direktive 2009/72/EZ, Komisija također izvješćuje o iskustvima stečenima u primjeni ove Uredbe. U izvješću se posebno ispituje u kojoj je mjeri Uredba bila uspješna u osiguravanju nediskriminacijskih uvjeta koji odražavaju troškove za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije, kako bi se doprinijelo izboru kupaca na dobro funkcionirajućem unutarnjem tržištu električne energije i dugoročnoj sigurnosti opskrbe, kao i u kojoj su mjeri uspostavljeni djelotvorni lokacijski signali. Prema potrebi, izvješću se prilažu odgovarajući prijedlozi i/ili preporuke.

*Članak 25.***Stavljanje izvan snage**

Uredba (EZ) br. 1228/2003 stavlja se izvan snage od 3. ožujka 2011. Upućivanja na uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu II.

*Članak 26.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 3. ožujka 2011.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. srpnja 2009.

Za Europski parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Za Vijeće

Predsjednik

E. ERLANDSSON

PRILOG I.

SMJERNICE O UPRAVLJANJU I DODJELI RASPOLOŽIVIH PRIJENOSNIH KAPACITETA INTERKONEKCIJA IZMEĐU NACIONALNIH SUSTAVA**1. Opće odredbe**

- 1.1. Operatori prijenosnih sustava nastoje prihvatiti sve trgovinske transakcije, uključujući one koje se odnose na prekograničnu trgovinu.
- 1.2. Ako nema zagušenja, ne smije biti ograničenja pristupa interkonekciji. Kada je to uobičajeno, ne treba postojati stalni opći postupak dodjele za pristup prekograničnoj usluzi prijenosa.
- 1.3. Ako planirane trgovinske transakcije nisu kompatibilne sa sigurnim djelovanjem mreže, operatori prijenosnih sustava olakšavaju zagušenje u skladu sa zahtjevima operativne sigurnosti mreže, trudeći se pritom osigurati da s tim povezani troškovi ostanu na gospodarski učinkovitoj razini. Ako nije moguće primijeniti cjenovno niže mjere, predviđa se ponovno odašiljanje ili kompenzacija.
- 1.4. U slučaju strukturnog zagušenja, operatori prijenosnih sustava odmah počinju provoditi unaprijed definirane i dogovorene metode upravljanja zagušenjem i rješenja. Metode upravljanja zagušenjem osiguravaju da su fizički protoci električne energije, povezani s cijelim dodijeljenim prijenosnim kapacitetom, u skladu sa sigurnosnim standardima mreže.
- 1.5. Metode usvojene za upravljanje zagušenjem daju sudionicima na tržištu i operatorima prijenosnih sustava učinkovite ekonomske signale, promiču tržišno natjecanje i primjereni su za regionalnu primjenu i primjenu na razini cijele Zajednice.
- 1.6. Pri upravljanju zagušenjem ne smije se razlikovati među transakcijama. Poseban zahtjev za prijenosnu uslugu odbija se samo ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti:
 - (a) dodatni fizički protoci električne energije koji su posljedica prihvatanja tog zahtjeva impliciraju da više nije moguće jamčiti sigurno djelovanje elektroenergetskog sustava; i
 - (b) novčana vrijednost zahtjeva u postupku upravljanja zagušenjem niža je od svih drugih zahtjeva namijenjenih da ih se prihvati za istu uslugu i uvjete.
- 1.7. Pri utvrđivanju odgovarajućih područja mreže u kojima i između kojih se treba primjenjivati upravljanje zagušenjem, operatori prijenosnih sustava poštuju načela isplativosti i minimizacije negativnih učinaka na unutarnje tržište električne energije. Operatori prijenosnih sustava posebno ne smiju ograničiti kapacitet interkonekcije radi rješavanja zagušenja na svojem kontrolnom području, osim zbog gore navedenih razloga i razloga operativne sigurnosti⁽¹⁾. Dode li do takve situacije operatori prijenosnih sustava moraju je opisati i na transparentan način predstaviti svim korisnicima sustava. Takva se situacija dopušta samo dok se ne nađe dugoročno rješenje. Operatori prijenosnih sustava svim korisnicima sustava opisuju i na transparentan način predstavljaju metodologiju i projekte za postizanje dugoročnog rješenja.
- 1.8. Operatori prijenosnih sustava, pri uravnoteženju mreže u kontrolnom području putem operativnih mjera u mreži i ponovnog odašiljanja, uzimaju u obzir utjecaj tih mjera na susjedna kontrolna područja.
- 1.9. Do 1. siječnja 2008. na usklađen način i uz uvjete sigurnog djelovanja uspostavljaju se mehanizmi za upravljanje zagušenjem kapaciteta spojnog voda više puta na dan, kako bi se čim više povećale trgovinske mogućnosti i osiguralo prekogranično uravnoteženje.

⁽¹⁾ Operativna sigurnost znači „čuvanje prijenosnog sustava unutar dogovorenih granica sigurnosti“.

- 1.10. Nacionalna regulatorna tijela redovito ocjenjuju metode upravljanja zagušenjem, posebno posvećujući pozornost sukladnosti s načelima i pravilima ustanovljenima u ovoj Uredbi i onim smjernicama i uvjetima koje su odredila sama regulatorna tijela na temelju tih načela i pravila. Takvo ocjenjivanje uključuje savjetovanje sa svim sudionicima na tržištu i namjenske studije.

2. Metode upravljanja zagušenjem

- 2.1. Metode upravljanja zagušenjem tržišno su orijentirane kako bi omogućile učinkovitu prekograničnu trgovinu. U tu se svrhu kapacitet dodjeljuje putem eksplicitnih (kapacitet) ili implicitnih (kapacitet i energetika) dražbi. Obje metode mogu zajedno postojati na istoj interkonekciji. Za trgovinu više puta na dan može se koristiti neprekinuto trgovanje.
- 2.2. Ovisno o uvjetima tržišnog natjecanja, mehanizmi upravljanja zagušenjem moraju omogućiti i dugoročnu i kratkoročnu dodjelu prijenosnih kapaciteta.
- 2.3. Svaki postupak dodjele kapaciteta dodjeljuje propisani dio raspoloživog interkonekcijskog kapaciteta plus svaki preostali kapacitet koji nije prethodno dodijeljen i svaki kapacitet koji su otpustili imatelji kapaciteta iz prijašnjih dodjela.
- 2.4. Operatori prijenosnih sustava optimiziraju stupanj čvrstog kapaciteta, uzimajući u obzir obveze i prava uključenih operatora prijenosnih sustava te obveze i prava sudionika na tržištu, kako bi omogućili stvarno i učinkovito tržišno natjecanje. Razuman udio kapaciteta može se ponuditi na tržištu s nižom razinom obveze, ali točni uvjeti prijevoza preko prekograničnih vodova moraju u svako doba biti poznati sudionicima na tržištu.
- 2.5. Prava pristupa dugoročnim i srednjoročnim dodjelama prava su osiguranog prijenosnog kapaciteta. U vrijeme imenovanja ona podliježu načelu „upotrijebi ili izgubi” ili „upotrijebi ili prodaj”.
- 2.6. Operatori prijenosnih sustava utvrđuju odgovarajuću strukturu za dodjelu kapaciteta u različitim vremenskim okvirima. To može uključivati mogućnost rezervacije najmanjeg postotka interkonekcijskog kapaciteta za dnevne dodjele ili dodjele više puta na dan. Takva struktura dodjele podliježe ispitivanju od strane odgovarajućih regulatornih tijela. Pri sastavljanju svojih prijedloga operatori prijenosnih sustava uzimaju u obzir:
- (a) karakteristike tržišta;
 - (b) operativne uvjete, kao što su posljedice saldiranja jasno objavljenih rasporeda;
 - (c) razinu usklađenosti postotaka i vremenske okvire utvrđene za različite mehanizme dodjele kapaciteta koji se upotrebljavaju.
- 2.7. Pri dodjeli kapaciteta ne smije se diskriminirati između sudionika na tržištu koji žele iskoristiti svoje pravo o uporabi bilateralnih ugovora o opskrbi ili koji žele podnijeti ponude na burzama električne energije. Izabiru se ponude s najvišom vrijednosti, bilo implicitne ili eksplicitne u određenom vremenskom razdoblju.
- 2.8. U regijama u kojima su terminska financijska tržišta električne energije dobro razvijena i pokazala su se učinkovitima, svi interkonekcijski kapaciteti mogu se dodijeliti putem implicitnih dražbi.
- 2.9. Osim u slučaju novih spojnih vodova koji u skladu s člankom 7. Uredbe (EZ) br. 1228/2003 ili člankom 17. ove Uredbe iskorištavaju izuzeće, u metodama dodjele kapaciteta nije dopušteno utvrđivanje minimalnih cijena.
- 2.10. U načelu svi potencijalni sudionici na tržištu smiju sudjelovati u procesu dodjele bez ograničenja. Kako bi izbjegli nastajanje ili povećanje problema povezanih s mogućom uporabom vladajućeg položaja bilo kojeg igrača na tržištu, odgovarajuća regulatorna tijela i/ili tijela za tržišno natjecanje, prema potrebi, mogu nametnuti ograničenja općenito ili pojedinačnom poduzeću na temelju vladajućeg položaja na tržištu.
- 2.11. Sudionici na tržištu operatorima prijenosnih sustava do određenog roka čvrsto imenuju svoju uporabu kapaciteta za svaki vremenski okvir. Taj se rok određuje tako da operatori prijenosnih sustava mogu prerasporediti nekorišteni kapacitet za ponovnu dodjelu u sljedećem odgovarajućem vremenskom okviru —uključujući uporabu više puta na dan.

- 2.12. S kapacitetom je moguće slobodno sekundarno trgovati pod uvjetom da je operator prijenosnog sustava pravodobno unaprijed obaviješten. Kada operator prijenosnog sustava odbije sekundarno trgovanje (transakciju), on to mora jasno i transparentno priopćiti i objasniti svim sudionicima na tržištu i o tome obavijestiti regulatorno tijelo.
- 2.13. Financijske posljedice neispunjavanja obveza u vezi s dodjelom kapaciteta snose oni koji su odgovorni za takvo neispunjavanje. Kada sudionici na tržištu ne koriste kapacitet za koji su se obvezali da će ga koristiti ili, u slučaju eksplicitne dražbe kapaciteta, ne trguju na sekundarnoj osnovi ili pravodobno ne vrate kapacitet, gube prava na takav kapacitet i plaćaju naknadu koja odražava troškove. Sve naknade koje odražavaju troškove za nekorištenje kapaciteta moraju biti opravdane i proporcionalne. Jednako tako, ako operator prijenosnog sustava ne ispuni svoju obvezu, dužan je sudioniku na tržištu naknaditi gubitak prava na kapacitet. Neizravni gubici pritom se ne uzimaju u obzir. Ključni koncepti i metode utvrđivanja odgovornosti koje nastaju radi neispunjavanja obveza utvrđuju se unaprijed s obzirom na financijske posljedice i podliježu ispitivanju od strane odgovarajućeg nacionalnog regulatornog tijela ili tijela.

3. Koordinacija

- 3.1. Operatori prijenosnih sustava koordiniraju i provode dodjelu kapaciteta na interkonekciji pomoću zajedničkog postupka dodjele. Kada se očekuje da će trgovinske razmjene između dviju država (operatora prijenosnih sustava) značajno utjecati na uvjete fizičkog protoka u bilo kojoj trećoj zemlji (operatoru prijenosnog sustava), metode upravljanja zagušenjem koordiniraju se između svih uključenih operatora prijenosnih sustava pomoću zajedničkog postupka upravljanja zagušenjem. Nacionalna regulatorna tijela i operatori prijenosnih sustava osiguravaju da nijedan postupak upravljanja zagušenjem koji ima značajan utjecaj na fizičke protoke električne energije u drugim mrežama nije jednostran.
- 3.2. Zajednički koordinirane metode upravljanja zagušenjem i postupci za dodjelu kapaciteta na tržištu najmanje jednom godišnje, mjesečno i dan unaprijed primjenjuju se najkasnije 1. siječnja 2007. između zemalja u sljedećim regijama:

- (a) sjeverna Europa (tj. Danska, Švedska, Finska, Njemačka i Poljska);
- (b) sjeverozapadna Europa (tj. Beneluks, Njemačka i Francuska);
- (c) Italija (tj. Italija, Francuska, Njemačka, Austrija, Slovenija i Grčka);
- (d) središnja istočna Europa (tj. Njemačka, Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Austrija i Slovenija);
- (e) jugozapadna Europa (tj. Španjolska, Portugal i Francuska);
- (f) Ujedinjena Kraljevina, Irska i Francuska;
- (g) baltičke države (tj. Estonija, Latvija i Litva).

U slučaju interkonekcije koja obuhvaća zemlje koje pripadaju više nego jednoj regiji, metoda upravljanja zagušenjem može se razlikovati kako bi se osigurala kompatibilnost s upotrijebljenim metodama u ostalim regijama kojima te zemlje pripadaju. U tom slučaju odgovarajući operator prijenosnih sustava predlaže metodu koja podliježe ispitivanju od strane odgovarajućih regulatornih tijela.

- 3.3. Regije iz točke 2.8. mogu dodijeliti sav interkonekcijski kapacitet dodjelom jedan dan unaprijed.
- 3.4. U svih tih sedam regija utvrđuju se kompatibilni postupci upravljanja zagušenjem s ciljem oblikovanja istinski integriranog unutarnjeg tržišta električne energije. Sudionici na tržištu ne suočavaju se s nekompatibilnim regionalnim sustavima.
- 3.5. S ciljem promicanja poštenog i učinkovitog tržišnog natjecanja i prekogranične trgovine, koordinacija između operatora prijenosnih sustava u regijama navedenima u točki 3.2. uključuje sve mjere od izračunavanja kapaciteta i optimizacije dodjele do sigurnog djelovanja mreže, s jasnom raspodjelom odgovornosti. Takva koordinacija posebno uključuje:
- (a) uporabu zajedničkog modela prijenosa koji se učinkovito bavi međuovisnim fizičkim kružnim protocima i uzima u obzir nesklad između fizičkih i trgovinskih protoka;

- (b) dodjelu i imenovanje kapaciteta za učinkovito bavljenje međuovisnim fizičkim kružnim protocima;
 - (c) jednake obveze za imatelje kapaciteta za davanje informacija o namjeravanoj uporabi kapaciteta, tj. imenovanje kapaciteta (za eksplicitne dražbe);
 - (d) jednake vremenske okvire i vrijeme zatvaranja;
 - (e) jednaku strukturu za dodjelu kapaciteta u različitim vremenskim okvirima (npr. 1 dan, 3 sata, 1 tjedan itd.) i u pogledu blokova prodanog kapaciteta (količina snage izražena u MW, MWh itd.);
 - (f) dosljedan ugovorni okvir sa sudionicima na tržištu;
 - (g) provjeravanje protoka za usklađenost sa zahtjevima sigurnosti mreže za operativno planiranje i rad u stvarnom vremenu;
 - (h) računovodstvo i plaćanje mjera za upravljanje zagušenjem.
- 3.6. Koordinacija također uključuje razmjenu informacija između operatora prijenosnih sustava. Priroda, vrijeme i učestalost razmjene informacija kompatibilna je s aktivnostima navedenima u točki 3.5. i funkcioniranjem tržišta električne energije. Ta razmjena informacija posebno omogućuje operatorima prijenosnih sustava da naprave najbolje moguće predviđanje globalnog stanja mreže kako bi ocijenili protoke u svojoj mreži i raspoložive interkonekcijske kapacitete. Svaki operator prijenosnog sustava koji prikuplja informacije u ime drugih operatora prijenosnog sustava sudjelujućem operatoru prijenosnog sustava vraća rezultate prikupljanja podataka.

4. Vremenski raspored operacija na tržištu

- 4.1. Dodjela raspoloživih prijenosnih kapaciteta odvija se dovoljno unaprijed. Prije svake dodjele uključeni operatori prijenosnih sustava zajednički objavljuju kapacitet koji će se dodijeliti, uzimajući u obzir, ako je primjereno, kapacitet otpušten od bilo kojih čvrstih prava prijenosa i, prema potrebi, s tim povezana saldirana imenovanja, zajedno s bilo kakvim vremenskim razdobljima za vrijeme kojih će kapacitet biti smanjen ili nedostupan (na primjer radi održavanja).
- 4.2. Uzimajući u potpunosti u obzir sigurnost mreže, imenovanje prava prijenosa odvija se dovoljno unaprijed, prije trgovanja dan unaprijed na svim odgovarajućim organiziranim tržištima i prije objave kapaciteta koji će se dodijeliti na temelju mehanizma dodjeljivanja dan unaprijed ili više puta na dan. Imenovanje prijenosnih prava u suprotnom smjeru saldira se radi učinkovite uporabe interkonekcije.
- 4.3. Uzastopno dodjeljivanje više puta na dan raspoloživih kapaciteta prijenosa za dan D odvija se na dane D-1 i D, nakon izdavanja navedenih ili stvarnih rasporeda proizvodnje dan unaprijed.
- 4.4. Pri pripremi rada mreže dan unaprijed, operatori prijenosnih sustava razmjenjuju informacije sa susjednim operatorima prijenosnih sustava, uključujući njihova predviđanja topologije mreže, raspoloživost i predviđenu proizvodnju jedinica proizvodnje te protoke opterećenja, s ciljem da se optimizira uporaba cjelokupne mreže kroz operativne mjere u skladu s pravilima za siguran rad mreže.

5. Transparentnost

- 5.1. Operatori prijenosnih sustava objavljuju sve relevantne podatke u vezi s raspoloživostima mreže, pristupom mreži i uporabom mreže, uključujući izvješće o tome kada i zašto postoji zagušenje, metodama primijenjenima za upravljanje zagušenjem i planovima za njegovo buduće upravljanje.
- 5.2. Operatori prijenosnih sustava objavljuju opći opis metode upravljanja zagušenjem koja se primjenjuje pod različitim okolnostima za što veće povećanje kapaciteta raspoloživih na tržištu i opću shemu za izračun kapaciteta interkonekcije u različitim vremenskim okvirima, na temelju električnih i fizičkih realnosti mreže. Takva shema podliježe ispitivanju regulatornih tijela dotičnih država članica.
- 5.3. Postupke za upravljanje zagušenjem i dodjelu kapaciteta koji se primjenjuju, vremenske okvire i postupke za primjenu kapaciteta, opis ponuđenih proizvoda te obveza i prava operatora prijenosnih sustava i stranke koja dobiva kapacitet, uključujući odgovornosti koje nastaju u slučaju neispunjavanja obveza, operatori prijenosnih sustava detaljno opisuju i na transparentan način čine dostupnima svim potencijalnim korisnicima mreže.

- 5.4. Operativni i planirani standardi sigurnosti čine sastavni dio informacija koje operatori prijenosnih sustava objavljuju u otvorenom i javnom dokumentu. Taj dokument također podliježe ispitivanju nacionalnih regulatornih tijela.
- 5.5. Operatori prijenosnih sustava objavljuju sve odgovarajuće podatke o prekograničnoj trgovini na temelju najboljih mogućih predviđanja. Kako bi ispunili tu obvezu, sudionici na dotičnom tržištu pružaju relevantne podatke operatorima prijenosnih sustava. Način objave takvih informacija podliježe ispitivanju regulatornih tijela. Operatori prijenosnih sustava objavljuju najmanje:
- (a) godišnje: informacije o dugoročnom razvoju prijenosne infrastrukture i njezin utjecaj na prekogranični kapacitet prijenosa;
 - (b) mjesečno: predviđanja mjesec dana unaprijed i godinu dana unaprijed za prijenosni kapacitet koji je na raspolaganju tržištu, uzimajući u obzir sve relevantne informacije dostupne operatoru prijenosnih sustava u trenutku izračuna predviđanja (na primjer učinak ljetnog i zimskoga godišnjeg doba na kapacitet vodova, održavanje mreže, raspoloživost proizvodnih jedinica itd.);
 - (c) tjedno: predviđanja tjedan dana unaprijed za prijenosni kapacitet koji je na raspolaganju tržištu, uzimajući u obzir sve relevantne informacije dostupne operatorima prijenosnih sustava u trenutku izračuna predviđanja, kao što su prognoza vremena, planirani rad na održavanju mreže, raspoloživost proizvodnih jedinica itd.;
 - (d) dnevno: prijenosni kapacitet koji je na raspolaganju tržištu dan unaprijed ili više puta na dan za svaku tržišnu vremensku jedinicu, uzimajući u obzir sva saldirana imenovanja dan unaprijed, raspoređivanje proizvodnje dan unaprijed, predviđanja potražnje i planirani rad na održavanju mreže;
 - (e) ukupni već dodijeljeni kapacitet za svaku tržišnu vremensku jedinicu i sve relevantne uvjete pod kojima se taj kapacitet može upotrebljavati (na primjer, konačna cijena na dražbi, obveze s obzirom na uporabu kapaciteta itd.) radi identificiranja preostalog kapaciteta;
 - (f) dodijeljeni kapacitet što je prije moguće nakon svake dodjele, kao i indikaciju plaćenih cijena;
 - (g) ukupni kapacitet za svaku tržišnu vremensku jedinicu, odmah nakon imenovanja;
 - (h) što je moguće bliže stvarnom vremenu: ukupni realizirani trgovinski i fizički protoci za svaku tržišnu vremensku jedinicu, uključujući opis učinaka svih korektivnih djelovanja koja su poduzeli operatori prijenosnih sustava (poput ograničenja) za rješavanje problema mreže ili sustava;
 - (i) *ex-ante* informacije o planiranim trenutačnim prekidima i *ex-post* informacije za prethodni dan o planiranim i neplaniranim prekidima djelovanja proizvodnih jedinica većih od 100 MW.
- 5.6. Sve odgovarajuće informacije dostupne su tržištu pravodobno za pregovore o svim transakcijama (kao što su vrijeme pregovora o godišnjim ugovorima za opskrbu za industrijske kupce ili vrijeme kada se ponude moraju slati na organizirana tržišta).
- 5.7. Operatori prijenosnih sustava objavljuju relevantne informacije o predviđanju potražnje i o proizvodnji prema vremenskim okvirima iz točaka 5.5. i 5.6. Operatori prijenosnih sustava također objavljuju relevantne informacije potrebne za prekogranično tržište uravnoteženja.
- 5.8. Kada se objavljuju predviđanja, *ex-post* predviđanja realiziranih vrijednosti za predviđene informacije također se objavljuju u vremenskom razdoblju koje slijedi nakon razdoblja na koje se odnosi predviđanje ili najkasnije sljedeći dan ($D + 1$).
- 5.9. Sve informacije koje objave operatori prijenosnih sustava slobodno se stavljaju na raspolaganje i na lako dostupan način. Svi su podaci također dostupni putem adekvatnih i standardiziranih sredstava razmjene informacija, koja se definiraju u bliskoj suradnji sa sudionicima na tržištu. Podaci uključuju informacije o proteklim razdobljima s minimumom od dvije godine, tako da novi sudionici na tržištu također mogu imati pristup takvim podacima.
- 5.10. Operatori prijenosnih sustava redovito razmjenjuju niz dovoljno točnih podataka o mreži i podataka o protoku opterećenja kako bi omogućili da svaki operator prijenosnog sustava može izračunati protok opterećenja u svojem odgovarajućem području. Isti se niz podataka stavlja na raspolaganje regulatornim tijelima i Komisiji na zahtjev. Regulatorna tijela i Komisija osiguravaju povjerljivo postupanje s tim nizom podataka, kako od strane njih samih tako i od strane bilo kojeg savjetnika koji za njih obavlja analitički posao na temelju tih podataka.

6. Uporaba prihoda od zagušenja

- 6.1. Postupci upravljanja zagušenjem povezani s unaprijed određenim vremenskim okvirom mogu ostvarivati prihode samo u slučaju zagušenja koje je posljedica tog vremenskog okvira, osim u slučaju novih spojnih vodova koji koriste izuzeće u skladu s člankom 7. Uredbe (EZ) br. 1228/2003 ili člankom 17. ove Uredbe. Postupak za raspodjelu tih prihoda podliježe ispitivanju regulatornih tijela i ne smije remetiti proces dodjele u korist bilo koje stranke koja je zatražila kapacitet ili energiju niti smije imati destimulirajući utjecaj na smanjenje zagušenja.
 - 6.2. Nacionalna regulatorna tijela transparentna su u pogledu uporabe prihoda koji proizlaze iz dodjele kapaciteta interkonekcije.
 - 6.3. Prihod od zagušenja dijeli se između uključenih operatora prijenosnih sustava u skladu s kriterijima koje su dogovorili uključeni operatori prijenosnih sustava i koje su ispitala odgovarajuća regulatorna tijela.
 - 6.4. Operatori prijenosnih sustava unaprijed jasno ustanovljuju kako će koristiti svaki prihod od zagušenja koji mogu dobiti i izvješćuju o stvarnoj uporabi tog prihoda. Regulatorna tijela provjeravaju je li takva uporaba u skladu s ovom Uredbom i tim smjernicama i je li ukupni iznos prihoda od zagušenja koji proizlazi iz dodjele interkonekcijskog kapaciteta namijenjen jednoj ili više od triju svrha navedenih u članku 16. stavku 6. ove Uredbe.
 - 6.5. Na godišnjoj razini i do 31. srpnja svake godine regulatorna tijela objavljuju izvješće u kojem se navodi iznos prihoda prikupljenog za 12-mjesečno razdoblje do 30. lipnja iste godine i kako su dotični prihodi upotrijebljeni, zajedno s provjerom je li takva uporaba u skladu s ovom Uredbom i tim smjernicama i je li ukupni iznos prihoda od zagušenja namijenjen jednoj ili više od triju propisanih svrha.
 - 6.6. Uporaba prihoda od zagušenja za ulaganje za održavanje ili povećanje interkonekcijskog kapaciteta po mogućnosti se dodjeljuje specifičnim unaprijed definiranim projektima koji doprinose smanjenju postojećeg povezanog zagušenja i koji se također mogu provesti unutar razumnog vremena, posebno u pogledu procesa odobrenja.
-

PRILOG II.

KORELACIJSKA TABLICA

Uredba (EZ) br. 1228/2003	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
—	Članak 3.
—	Članak 4.
—	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
—	Članak 12.
Članak 3.	Članak 13.
Članak 4.	Članak 14.
Članak 5.	Članak 15.
Članak 6.	Članak 16.
Članak 7.	Članak 17.
Članak 8.	Članak 18.
Članak 9.	Članak 19.
Članak 10.	Članak 20.
Članak 11.	Članak 21.
Članak 12.	Članak 22.
Članak 13.	Članak 23.
Članak 14.	Članak 24.
—	Članak 25.
Članak 15.	Članak 26.
Prilog	Prilog I.